

Xəyyam Natiq oğlu CAVADZADƏ, i.f.d., dos.
Aysel Ədalət qızı HÜSEYNOVA
Azərbaycan Texnologiya Universitetinin magistrantı
E-mail: fariz_h@mail.ru

İNVESTİSİYALARIN TURİZM FƏALİYYƏTİNƏ TƏSİRİNİN TƏTQIQI

Xülasə

Məqalədə mövzunun aktuallığı qeyd edilmişdir. Turizm sektorunu daha dinamik inkişaf etdirmək üçün əmək məhsuldarlığını artırmaq, xidmətin səmərəliliyini yüksəltmək, əməyin təşkili formasını və üsulunu təkmilləşdirmək, stimulyerici tədbirlərin müxtəlifliyini və miqyasını genişləndirmək, turizm sosial servis xidmətlərini yenidən təşkil etmək, xüsusilə investisiya qoyuluşunu davamlı artırmağın zəruriliyindən bəhs edilmişdir. Turizmə başlıca təsir edən amillər, investisiya qoyuluşu, iqtisadiyyatın tarazlıq və səmərəliliyini təmin etmək, məsrəflərin hər manatına çox məhsul və gəlir şəraitini, ictimai istehsalın planlı inkişafı investisiya vasitəsilə həyata keçirilməsi haqqında qeydlər vardır. Turizm dövrün ən aktual və gəlirli sahəsidir ki, investisiya qoyuluşu ilə bu sahəni daha yaxşı inkişaf etdirmək mümkündür. Turizm yüz milyonlarla insanın gündəlik həyatına daxil olub insanların yaşayış və iş yerlərində sərbəst hərəkət etmək və bu zaman yaranan tələbatları ödəmək üçün xidmətlər sahəsini özündə cəmləşdirir. Ölkəmiz turizm sahəsini inkişaf etdirmək üçün yüksək potensiala malikdir. Azərbaycanın füsunkar təbiəti, iqlimi, gəzməli yerlərinin çoxluğu turizm axını üçün əlverişli imkan yaradır.

Respublikamızda ölkə iqtisadiyyatının bütün sahələrini əhatə edən radikal iqtisadi islahatlar həyata keçirilmişdir. Beləki, "İnvestisiya fəaliyyəti haqqında", "Xarici investisiyaların qorunması haqqında", "Sahibkarlıq fəaliyyəti haqqında" və bir sıra digər qanun və qanunvericilik aktlarının qəbul edilməsi nəticədə Respublikada investisiya fəaliyyətinin geniş vüsət almasına şərait yaratmışdır.

Açar sözlər: investisiya qoyuluşu, turizm fəaliyyəti, investisiya prosesi, iqtisadiyyat, inkişaf.

JEL: L 83

Giriş

Turizm bir növ kəşfiyyatdır. Lakin tam olaraq kəşfiyyatdan fərqli cəhəti budur ki, burada insanlar planlı, daha dəqiq desək öncədən kəşf edilmiş yol ilə hərəkət edirlər. Beynəlxalq turizm isə XXI əsrin əvvəlindən başlayaraq dünyanın ən mühüm iqtisadiyyat sahələrindən birinə çevrildi. Turizm sənayesi genişmiqyaslıdır. Turizm inkişaf etdiyi ölkədə demək olarki, bütün sahələri inkişaf etdirir. Turizm bir ölkənin inkişafında, xüsusilə onun iqtisadiyyatının dirçəlməsində ən mühüm rola sahib olan sahədir. Bu səbəbdən böyük investisiya qoyuluşlarında tələb edir.

İnvestisiya gəlir əldə etmək üçün əmanətlərindən istifadə edən şəxslərə və ya qurumlara aid bir anlayışdır. İqtisadiyyatın ayrılmaz bir hissəsidir. Demək olarki, ölkələrin iqtisadi cəhətdən inkişafı səviyyəsi investisiya qoyuluşuna ayrılan vəsaitlərlə müəyyən olunur. İnvestisiyalar - həm pul, həm də real kapitalla qoyulmuş vəsaitlərdir. Bu, pul vəsaitləri, kreditlər, qiymətli kağız-

lar, daşınar və daşınmaz əmlaka, intellektual mülkiyyətə və digər dəyərli sahələrə qoyulan vəsaitlər şəklində həyata keçirilə bilər.

Mövzunun aktuallığı: Qeyd olunanlara əsasən turizm XXI əsridə daha genişmiqyaslı, gəlirli, inkişafetdirici sahədir. Ümumiyyətlə, özəl dövlət, xarici birgə investisiya fəaliyyəti o zaman istənilən nəticəni verir ki, vəsaitlərin bölüşdürülməsi və istifadəsi yüksək səviyyədə daha səmərəli şəkildə həyata keçirilir. Turizm sektoruna qoyulan investisiya özünü daha çox daşınmaz əmlak, infrastruktur kommunikasiya və başqa təchizatında tapır ki, buda biznes sahəsində çox etibarlı əməkdaşlıq sayəsində xarici investorları maraqlandırır. Turizmin ekoloji tarazlığın qorunmasında və tənzimlənməsində, neft hasilatı, onun emalı, həmçinin nəqli ilə bağlı ərazidə yaranmış ekoloji böhranın neytrallaşmasında, ətraf mühitin qorunmasında və əvvəlki mənzərəsinin qorunub saxlanması turizm daha əlverişli fəaliyyət forması kimi çıxış edə bilər. Turizm inkişaf edən regionlarda integrasiyanın güclənməsinə çox əlverişli

şərait yaradır. Dünyada elə regionlar var ki, orada iqtisadiyyatın başqa sahələrinin inkişafında əlverişli şərait olmadığı üçün turizm həmin bölgərdə insanların işlə təmin olunmasında da yeganə vasitə sayılır.

Tədqiqatın məqsədi: Tədqiqat işinin məqsədi turizm fəaliyyətinə investisiya qoyuluşunun əhəmiyyətinin öyrənilməsi, investisiya proqramlarının tərtibi istiqamətlərinin müəyyən edilməsi, investisiyaların tətbiqi xüsusiyyətlərinin öyrənilməsindən ibarətdir.

Tədqiqatın obyektı: Tədqiqatın obyektı dünyada və Azərbaycanda turizm investisiyaların cəlb edilməsi, onların turizm sektoruna təsirini tətqiq etməkdən ibarətdir.

Tədqiqatın metodları: Conferences.az saytı, Azərbaycanda Turizm haqqında Qanun, dövlət proqramları təşkil edir. Eyni zamanda ali məktəb dərslərinə də müraciət edilib.

Materiallar və müzakirələr

Turizm xidmət sahəsinin əsas ayrılmaz hissəsidir.

Keçən əsrin ortalarından etibarən turizm iqtisadiyyatı turizm fəaliyyətinin iqtisadi tərəflərini özündə əks etdirən bu fəaliyyət növünü həm nəzəri, həm də praktiki yönlərini öyrənən sahə kimi formalaşmağa başlamışdır.

Turizm istirahət, dincəlmək və buna bənzər digər məqsədlərlə insanların öz evlərindən xaricdə kommersiya xidmətlərindən istifadə edərək vaxt keçirməsi prosesidir. Turizm bir növ kəşfiyyatdır, lakin kəşfiyyatdan fərqli cəhəti budur ki burada insanlar planlı, daha dəqiq desək öncədən kəşf edilmiş yol ilə gedirlər. Qədim tarixi kökə malik olan turizm, son dövrlərin ən gəlirli sahələrindən birinə çevrilmişdir. Fransız dilindən olan bu söz “gəzinti, əyləncə, istirahət” mənasını ifadə edir. Bəzən turizm sözünə “səyahət”, “səyyah” sözlərinin sinonimi kimi baxılır. Bu sözün törəməsi olan “turistika” isə yeni elm sahəsi olan turizmin inkişafını öyrənir. Turizm iqtisadiyyatda yeni elm sahəsi kimi qəbul edilir və dinamik inkişafa malikdir.

İnsan təbiətinə uyğundur ki, ömür boyu işləyir, yaradır, yorulanda istirahət edir. İtirilən enerji istirahət edilən vaxtda bərpa olunur, bu isə rekreasiya adlanır. Bu nəticəyə gəlirki, istirahət vacib elementdir. İstirahət etmədən, itirilən enerjini bərpa etmədən daim fəaliyyətdə olmaq qeyri-mümkündür. Deməli istirahət insan yaşamının ayrılmaz hissəsidir. Bildiyimiz kimi turizm elə bir biznes

növüdür ki, onun rəqabətqabiliyyətiyi birbaşa bu sahələrin təsiri altında formalaşır.

Turizmin inkişafı bir çox amillərdən asılı olmayaraq əksər ölkələrdə sosial inkişafın əsas elementi hesab olunur. Turizm iqtisadi cəhətdən nə qədər səmərəlidir, o millətlər və xalqlar arasında qarşılıqlı hörmət, mədəni dini və digər amillərin inkişafında da böyük əhəmiyyət daşıyır. Ona görə də turizmin inkişafı üçün dövlətin müvafiq qurumları bu istiqamətdə investisiya qoyuluşunu müəyyən etməli, və sektorun inkişafında maraqlı olmalı və öz töhfəsini verməlidir. Turizm sektorunu daha dinamik inkişaf etdirmək üçün əmək məhsuldarlığını artırmaq, xidmətin səmərəliliyini yüksəltmək, əməyin təşkili formasını və üsulunu təkmilləşdirmək, stimullaşdırıcı tədbirlərin müxtəlifliyini və miqyasını genişləndirmək, turizm sosial servis xidmətlərinin yenidən təşkil etmək çox zəruridir.

İnvestisiya anlayışı, əsasən mənfəət əldə etmək məqsədilə həm ölkə daxilində, həm xaricində həyata keçirilən maliyyə resursudur. Buda istər – istəməz kapital qoyuluşlarının iqtisadiyyatın hər bir sahəsi üzrə tətbiq olunması meylə ortaya çıxır.

İnvestisiya milli iqtisadiyyatda bir növ, bütün sahələrdə, başlıca olaraq həm istehsalat, emal, həm də xidmət sahəsinə tətbiqi uzunmüddətli, qismüddətli xarakter daşmasına səbəb olur. Eyni xüsusi təyinatlı investisiyalar xüsusən gəlir qazanmaq məqsədi daşıyır, bu da, milli iqtisadiyyatın müəyyən bir sahəsinin mənfəətlik dərəcəsini bu sahənin investisiya üstünlüyünün səviyyəsini müəyyənləşdirir. Bu baxımdan sahənin yaxud hər hansı iqtisadi sahənin mənfəətlik səviyyəsi tətbiq olunacaq kapital qoyuluşlarının üstün cəhətlərini müəyyən edən mühüm yaradıcı bir meyardır.

Turizmdə investisiyaların tətbiqi xüsusiyyətləri

İnvestisiya sahəsinə kapital axını təmin etmək üçün dövlət tərəfindən həyata keçirilən siyasət, həmin ölkənin beynəlxalq müqavələlər və onlara necə əməl edilməsi, dövlət idarəetmə sisteminin sabitliyi, həmçinin, dövlətin iqtisadi fəaliyyətə müdaxilə etməsi miqyası, metodları, dövlət aparatının səmərəli işləməsi qəbul olunmuş qərarların operativ və iqtisadi siyasətin tətbiq olunmasında ardıcılığın gözlənilməsi və s. təsir edir. Bütün bu deyilənləri nəzərə alanda, Azərbaycanda investisiya mühitinin formalaşması yönündə görülən işləri və formalaşmış mühiti yüksək qiymətləndirmək olar.

- Xarici kapitalı ölkə iqtisadiyyatına cəlb etmək, onun əhatə dairəsini

genişləndirmək neft sektoru ilə birlikdə başqa sahələri və ölkənin hər bir bölgəsini

əhatə etmək.

- inkişaf etmiş ölkələr ilə elmi-texniki əməkdaşlığı daha çox genişləndirmək,

süni yaradılan maneələr aradan qaldırılmaq, daxili bazarı qorumaq üçün iqtisadi

vasitələrə üstünlük verilmək.

- Ölkəmizə xarici investisiyaları cəlb etmək, onu həyata keçirmək və cəlb

edilmiş vəsaitləri regionlar üzrə proporsional formada bölüşdürmək.

- xarici investisiyaları qorunmaq və onların səmərəliliyini yüksəltmək məqsədi

ilə daha böyükmiqyaslı addımlar atmaq.

- ölkəmizin ayrı-ayrı ərazilərində eyni zamanda, bölgələrində olan təbii və

iqtisadi potensialdan səmərəli istifadə edərək xidmət sektorlarını inkişaf etdirmək

məhsul, xidmətlərin əlverişli şəkildə ixrac olunmasına diqqəti artırmaq, turistlərin marağının yüksəldilməsində müvafiq addımlar atmaq həmin

sahədə beynəlxalq

təcrübəsini öyrənmək və tətbiq edilməsi məqsədilə müvafiq tədbirləri həyata

keçirmək.

- xarici investiyaların infrastruktur sahələrini inkişaf etdirilmək, dövlət

investisiya siyasətinin başlıca istiqamətlərindən birini təşkil etmək.

Ümumiyyətlə, özəl dövlət, xarici birgə investisiya fəaliyyəti o zaman istənilən

nəticəni verir ki, vəsaitlərin bölüşdürülməsi və istifadəsi yüksək səviyyədə daha

səmərəli şəkildə həyata keçirilir.

Turizm sferasında regionların investisiya fəaliyyətinin təhlili və qiymətləndirilməsi

Regionlarda turizm sektorunu inkişaf etdirmək üçün qarşıya aşağıdakı əsas vəzifələr qoyulmuşdur:

1) Turizm sahəsindəki sahibkarlıq – bura əsasən kiçik və orta sahibkarlığın inkişaf etdirilməsi rəqabətə dözümlü turizm bazarını yaradılması nəzərdə tutulur.

2) Turistlərə xidmətin keyfiyyətinin yüksəltmək, yəni keyfiyyətin beynəlxalq standartlara cavab verməsi;

3) Turizm fəaliyyətində dövlət tənzimlənməsini təmin etmək.

4) Turizmdən gələn gəlirlərin həcmi artırmaq, və bu gəlirlərin dövlətə və yerli büdcələrə daxil olmasına şərait yaratmaq.

5) Turizmin maddi – texniki bazasını yaratmaq və infrastrukturunu möhkəmlətmək

6) Xarici investorları, turizm sferasına cəlb etmək, onlar üçün əlverişli şərait yaratmaq.

u vəzifələrin həyata keçirilməsi çox gərgin və məsuliyyətli zəhmət tələb edir. Ümumiyyətlə ölkəmizin turizm sahəsi üzrə çox böyük potensial var. Turizmin inkişafı heç də başqa sahələrin geri qalması demək deyil. Turizmin inkişafı gələcəkdə yeni iş yerlərinin açılması, və sonda daha çox gəlir əldə etməkdir.

Ölkədə kifayət qədər turizm resurslarının çoxluğu və böyük potensialının olması hər şeyin həlli demək deyil. Azərbaycanın dünyada turizm ölkəsi kimi tanınması üçün turizm sahəsi üzrə dövlət siyasəti formalaşmalı, təkmilləşməli infrastruktur təminatı beynəlxalq standartlara cavab verməli xidmət sahələri turistlərin zövqünə və tələbatına uyğun təmin olunmalıdır.

Turizmdən gələn gəlir çox tez dövriyyəyə daxil olur ki, oda tezliklə öz səmərəsini verir. Əgər regionda daha çox xidmət göstərilib və bu zaman gələn gəlir satılırsa, həcmi də yüksək olacaqdır ki, bu da yerli istehsalın gücləndirilməsi üçün stimül yaradacaqdır, həmçinin turizm sektoru ekoloji cəhətdən də region üçün əlverişli sayılır.

Turizmdə sektorunun nəzəri əsasları

Turizm sektorunu daha dinamik inkişaf etdirmək üçün əmək məhsuldarlığını artırmaq, xidmətin səmərəliliyini yüksəltmək, əməyin təşkili formasını və üsulunu təkmilləşdirmək, stimulverici tədbirlərin müxtəlifliyini və miqyasını genişləndirmək, turizm sosial servis xidmətlərinin yenedən təşkil etmək çox zəruridir. Turizm yüz milyonlarla insanın gündəlik həyatına daxil olub insanların yaşayış və iş yerlərində sərbəst hərəkət etmək və bu zaman yaranan tələbatları ödəmək üçün xidmətlər sahəsini özündə cəmləşdirir. Turizm müasir dövrümüzdə millətlərin həyatının bütün sahələrində beynəlmiləşdirmək insanlar arasında ünsiyyət, siyasi, iqtisadi və mədəni əlaqələrin qurulmasında ayrı-ayrı şəxslərin asudə vaxtlarının istifadə olunmasının əsas formasına çevrilmiş bir fəaliyyət sahəsidir. Ona görə də, müasir dövrümüzdə turizmə həyat keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması üçün hər bir fərd əsas amil olaraq diqqət göstərməlidir. Turizm iqtisadiyyatın böyük

bir sektorunu əhatə edir. Müasir dünya iqtisadiyyatında tutduğu mövqeyə görə yalnız neftçıxarma və avtomobilqayıma sahəsi ilə rəqabət apara biləcək industriya halına gəlmişdir. Cəmiyyətin sosial-iqtisadi nöqtəyi nəzərindən turizmin əhəmiyyəti əvəzənməzdir. Bütövlükdə ölkədə və regionlarda turizmin inkişaf etdirilməsi bir sıra sosial-iqtisadi problemlərin öyrənilməsi və həll edilməsi üçün çox əlverişli şərait yaradır. Turizmin inkişafı ilə yeni-yeni iş yerlərinin açılması, kənd əhalisinin şəhərə kütləvi axının qarşısının alınmasında, kommərsiya və mədəni əlaqələrin qurulmasında çox böyük irəliləyişlərə nail olmaq mümkündür.

Aşağıdakı istiqamətlər turizmin yeri və rolunun nəzəri-metodoloji aspektlərini formalaşdırır:

- turizmin iqtisadi artımda rolu və ölkə iqtisadiyyatının inteqrasiya amili olaraq zəruriliyini formalaşdırır;
- turizmin ölkə əhalisinin məşğulluğu və yerli resursların istehsal və xidmət dövryyəsinə cəlb edilməsinin əsas istiqamətlərini müəyyənəşdirir;
- turizmin inkişafı ixracatıyönlü siyasətin yeni və daha səmərəli forması olaraq turist tələbatına uyğun struktur transformasiyanın modelini yaradır;
- turizm ölkəsi daha çox səmərəli fəaliyyət, turizm sferasına baxış, onun məqsədi, vəzifələri və təşkil fəaliyyətində iştirak edən subyektlər və mexanizmlər, onun metodoloji əsaslarını təşkil edir.

Turizmin sosial-iqtisadi mahiyyəti.

Turizmin sosial-iqtisadi mənası çoxşahəli və kompleks göstəricilərlə ifadə olunur. Onun əsas məqsədi kommərsiya gəlirləri gətirmək, yerli resurslardan istifadə etmək, əhalinin rifahı üçün infrastrukturunu genişləndirməkdən ibarətdir. Turizm fəaliyyət dairəsi olmaqla sahibkarlığa şərait yaradır. Turizm biznesin və korporativ idarəetmənin obyektı olaraq genişlənilir. Turizmin sosial mənası iş yerlərinin açılması, ev təsərrüfatının inkişafı və kəndin sosial-iqtisadi inkişafını təşkil etmək vəzifəsi təşkil edir. İqtisadi və sosial inkişaf problemləri, həmin resurslardan istifadənin səmərəli təşkil və məşğulluğun artması məqsədlərinə uyğun olaraq təşkil olunur. Turizm fəaliyyəti xidmət sferası olmaqla turistlərin ehtiyacını ödəmək üçün fəaliyyət göstərir. Turizm fəaliyyətinin təşkilinin resurs potensialı, regionun resurs potensialı, əhalinin rifahının yüksəldilməsi problemlərinin həlli üçün aparıcı amil rolunu oynayır.

Tədqiqatın nəticələri- Beynəlxalq təcrübədən göründüyü kimi bir çox dövlətlərdə (ABŞ, Cənubi Koreya və s.) əksər iqtisadi sahələri inkişaf etdirmək üçün dövlət sərmayesindən, müxtəlif kreditlərdən, özəl sektor və sahibkarların maliyyə imkanlarından, yerli sığorta şirkətlərinin maddi ehtiyatlarından istifadə edilir. ölkədə turizm xidmətlərinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, ayrı-ayrı regionlarda turistlərin istirahəti üçün lazımı şəraitin yaradılması ilə yanaşı turizm sektorunun inkişafı üçün mövcud olan nəqliyyat dəhlizlərinin imkanlarından maksimum istifadə edilməsi zəruridir.

Turizmin motivlərində təbii iqlim amili, xüsusilə şəhərlərdə məskunlaşanların, psixoloji və bioloji tələbatını ödəyir. Coğrafi və iqlim şərtləri, yay və qış idman növlərinin tərəqqisi üçün əsas faktordur. Araşdırmalardan məlum olur ki, müalicə və sağlamlıq üçün əlverişli şəraiti olan, yəni müalicə - kurort bölgələrinin mövcud olduğu regionlar insanlar üçün daha cəlbedicidir.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. "Azərbaycan Respublikasının milli iqtisadiyyat perspektivi üzrə Strateji Yol Xəritəsi" 6 7. Azərbaycanın statistik göstəriciləri – 2017.
2. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi. dekabr 2016-cı il.
3. B.Ə.Bilalov, Ç.G.Gülaliev – " Turizmin Əsasları " – Bakı – 2015.
4. B.Ə.Bilalov – " Turizm Fəaliyyətinin Tənzimlənməsi " – Bakı – 2006, Mütərcim nəşriyyatı.
5. Əhmədov M.A., Hüseyin A.C. Dövlətin iqtisadi siyasəti. Bakı-2011.
6. Ə.Q.Əlirzayev - " Turizmin iqtisadiyyatı və idarə edilməsi " – Bakı – 2010 " İqtisad Universiteti " Nəşriyyatı.
7. Əliyev Q, "İnvestisiyanın maliyyələşdirilməsi və kreditləşdirilməsi" Bakı 2008
8. G.Ə.Gənciyev Beynəlxalq iqtisadi münasibətlər : müasir vəziyyət və inkişaf problemləri. Bakı, Elm 2005.
9. Hübətov.Y.Ə., Kərimov.F.C., Qapaqov.V.F., Cavadzadə X.N. "Turizm sənayesinin təşkilı" Bakı, Avropa nəşriyyatı 2021-ci il.
10. "İqtisadi nəzəriyyə kursu" Azərbaycan Dövlət iqtisad universitetində tərcümə olunmuş dərslıklər Bakı 2012
11. İ.X.İbrahimova – "Azərbaycanın regionlarının inkişafında turizmin rolu", "Azərbaycan

dirçəliş yolunda “ məqalələr toplusu.Bakı : Elm,
2005

12. Namazova S. “İnvestisiyalar” Bakı 2014

Хайям Натиг оглы ДЖАВАДЗАДЕ, к. т. н., доцент

Айсель Адалат кызы ГУСЕЙНОВА,
Азербайджанский Технологический Университет
E-mail: fariz_h@mail.ruingilis

ИЗУЧЕНИЕ ВЛИЯНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ НА ТУРИСТИЧЕСКУЮ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ

Резюме

Во введении обосновывается актуальность темы диссертации, характеризуется степень изученности проблемы, ставятся цель и задачи, обосновывается практическая значимость работы, раскрывается научная новизна исследования, а также отражаются сведения об апробации результатов исследования и их внедрении. Методологические исследования научнотеоретические основы инвестирования проведен сравнительный анализ исторических этапов развития формирования системы инвестирования, а также наряду с изучением научных подходов различных ученых был проведен анализ систем инвестирования разных стран. Анализ и оценка инвестиций в развитии туризма в Азербайджанской республике анализируются инвестиций в развитии туризма. Составление и перспективные направления реализации инвестиционных программ выдвинуты предложения по обеспечению устойчивости системы инвестиционных программ, формирования и развития системы инвестирования. Диссертационная работа состоит из введения, трех глав, заключения и списка использованной литературы.

Ключевые слова: инвестиции, туристская деятельность, инвестиционный процесс, экономика, развитие.

Khayyam Natig oglu JAVADZADE, i.f.d., Assoc.

Aysel Adalat gizi HUSEYNOVA
Azerbaijan Technology University
E-mail: fariz_h@mail.ruingilis

STUDY OF THE IMPACT OF INVESTMENTS ON TOURISM ACTIVITY

Summary

In an introduction part the paper introduce the importance of the problem, aims and objectives, the practical importance of the work and literature review and important scientific research done by different scientist. Investment and scientific methodological basis of the study legislative and economic aspects of investment system, comparatively investigated historical aspects of the formulation of investment system and international experience. Analysis and evaluation of investments in the development of tourism in the Republic of Azerbaijan analyzed the current situation of investments assistance and benefits. Preparation and implementation of investment programs of the promising areas investigated and gave policy implications on investment programs, and benefits system sustainability. The dissertation consists of introduction, three main chapters, and a conclusion and policy implications.

Keywords: investment, tourism activity, investment process, economy, development.